

Zaak C-412/21

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

6 juli 2021

Verwijzende rechter:

Tribunalul Satu Mare (Roemenië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

9 juni 2021

Verzoekende partij:

Dual Prod SRL

Verwerende partij:

Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Cluj-Napoca - Comisia regională pentru autorizarea operatorilor de produse supuse accizelor armonizate

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Door verzoekster, Dual Prod SRL, bij de Tribunal Satu Mare (rechter in eerste aanleg Satu Mare, Roemenië) ingesteld bestuursrechtelijk beroep tegen verweerster, de Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Cluj-Napoca - Comisia regională pentru autorizarea operatorilor de produse supuse accizelor armonizate (regionaal directoraat-generaal overheidsfinanciën Cluj-Napoca - regionale commissie voor de verlening van vergunningen aan exploitanten van aan geharmoniseerde accijns onderworpen producten), tot nietigverklaring van bepaalde besluiten waarbij de aan verzoekster verleende vergunning voor een belastingentrepot is geschorst tot de definitieve uitspraak in een op haar betrekking hebbende strafzaak.

Voorwerp en rechtsgrondslag van de prejudiciële verwijzing

Krachtens artikel 267 VWEU wordt verzocht om uitlegging van artikel 48, lid 1, en artikel 50 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: „Handvest”), en artikel 16, lid 1, van richtlijn 2008/118.

Prejudiciële vragen

1) Kan artikel 48, lid 1, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie inzake het vermoeden van onschuld, gelezen in samenhang met artikel 16, lid 1, van richtlijn 2008/118/EG, aldus worden uitgelegd dat het in de weg staat aan een juridische situatie als in de onderhavige zaak aan de orde is, waarin een bestuurlijk besluit tot schorsing van de vergunning voor de productie van alcohol kan worden vastgesteld op grond van louter vermoedens die in een lopende strafprocedure worden onderzocht, zonder dat er een definitieve strafrechtelijke veroordeling is uitgesproken?

2) Kan artikel 50 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie inzake het beginsel ne bis in idem, gelezen in samenhang met artikel 16, lid 1, van richtlijn 2008/118/EG, aldus worden uitgelegd dat het in de weg staat aan een juridische situatie als in de onderhavige zaak aan de orde is, die inhoudt dat aan dezelfde persoon voor dezelfde feiten twee gelijkaardige sancties zijn opgelegd (schorsing van de vergunning voor de productie van alcohol), die uitsluitend verschillen [wat betreft de duur van de sancties]?

Aangevoerde bepalingen van Unierecht

Artikel 48, lid 1, en artikel 50 van het Handvest

Richtlijn 2008/118/EG van de Raad van 16 december 2008 houdende een algemene regeling inzake accijns en houdende intrekking van richtlijn 92/12/EEG, artikel 16, lid 1

Richtlijn 92/83/EEG van de Raad van 19 oktober 1992 betreffende de harmonisatie van de structuur van de accijns op alcohol en alcoholhoudende dranken

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal (wet nr. 227/2015 houdende het belastingwetboek):

artikel 369, lid 3, onder b) en c), waarin is bepaald dat de vergunning voor een belastingentrepot wordt geschorst voor een periode van 1 tot 12 maanden indien wordt vastgesteld dat bepaalde in artikel 452, lid 1, onder i), genoemde inbreuken zijn gepleegd (onder b), of tot de definitieve uitspraak in de strafzaak indien een

strafprocedure is ingeleid wegens de in artikel 364, lid 1, onder d), genoemde strafbare feiten (onder c);

artikel 364, lid 1, onder d), waarin is bepaald dat de vergunning voor een belastingentrepot niet wordt verleend indien de aanvrager definitief is veroordeeld voor de strafbare feiten als bedoeld in, onder andere, de Codul fiscal.

artikel 452, lid 1, onder h) en i), waarin is bepaald dat het strafbaar is om accijnsproducten waarvoor het verplicht is een merkteken aan te brengen, zonder of met een onjuist merkteken buiten het belastingentrepot te bewaren of op Roemeens grondgebied te verkopen in hoeveelheden die de uitdrukkelijk in de Codul fiscal vastgestelde drempels overschrijden, en om verplaatsbare leidingen, slangen of andere buizen, of niet gekalibreerde tanks te gebruiken, en om stroomopwaarts van meters aftappingen of kranen te plaatsen waarmee niet door de meter geregistreerde hoeveelheden alcohol of gedistilleerde dranken kunnen worden afgetapt.

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure in het hoofdgeding

- 1 Verzoekster heeft een vergunning voor de productie van alcohol en alcoholische dranken, en valt bijgevolg binnen de werkingssfeer van de richtlijnen 2008/118 en 92/83.
- 2 Op verzoek van de controleorganen van de douane heeft de politie op 1 augustus 2008 een doorzoeking in haar bedrijf verricht.
- 3 Bij de door die autoriteiten verrichte gezamenlijke controle is vastgesteld dat verzoekster een leiding had aangelegd waarmee alcohol werd vervoerd naar een tank aan de rand van de omheining van het belastingentrepot. Naar aanleiding van die doorzoeking zijn tegen de vennootschap Dual Prod SRL gelijktijdig twee procedures ingeleid, die beide uitsluitend de feiten betroffen, zonder dat tegen eventuele verdachten een formele aanklacht is geformuleerd.
- 4 In de strafprocedure zijn twee feiten ten laste gelegd, te weten dat in de productie-installatie een leiding was gemonteerd, en dat een hoeveelheid van 40 liter of meer ethylalcohol buiten het belastingentrepot werd bewaard. Deze feiten konden volgens de politie worden gekwalificeerd als de in artikel 452 van de Codul fiscal bedoelde strafbare feiten.
- 5 De daaropvolgende dag zijn de douaneautoriteiten naar de bedrijfsruimten van de vennootschap teruggekeerd om die te verzegelen wegens inbreuk op de bijzondere regeling voor accijnsproducten. Daarbij is de vergunning voor het belastingentrepot niet geschorst. Hoewel administratief beheer van de onderneming in theorie mogelijk was, kon wegens de verzegeling geen enkele activiteit worden verricht.

- 6 Volgens de Curte de Apel Oradea – Secția de contencios administrativ (rechter in tweede aanleg Oradea, Roemenië - afdeling bestuursrechtspraak) was de verzegeling onrechtmatig omdat zij, aangezien geen definitieve rechterlijke uitspraak was gedaan, inbreuk maakte op het vermoeden van onschuld.
- 7 Op 5 september 2018 hebben de douaneautoriteiten de vergunning voor het belastingentrepot van verzoekster officieel geschorst voor een periode van 12 maanden omdat volgens hen vermoedens van strafbare feiten volstaan om deze bestuurlijke sanctie op te leggen.
- 8 Verzoekster heeft tegen dat besluit beroep ingesteld, waarna de Curte de Apel Oradea de sanctie heeft verlaagd van 12 naar 8 maanden omdat de oplegging van de maximumstraf volgens deze rechter onevenredig was. Verzoekster heeft de volledige sanctie van 8 maanden schorsing ondergaan.
- 9 Aangezien verzoekster op 21 oktober 2020 in het kader van de strafprocedure als verdachte is aangemerkt, hebben de douaneautoriteiten haar op 19 november 2020 voor dezelfde feiten dezelfde bestuurlijke sanctie opgelegd door de vergunning voor het belastingentrepot opnieuw voor onbepaalde tijd te schorsen tot aan de definitieve uitspraak in de strafprocedure.
- 10 Verzoekster is bij de verwijzende rechter, de Tribunal Satu Mare, tegen de nieuwe schorsing opgekomen en heeft daarbij aangevoerd dat het beginsel van het vermoeden van onschuld en het beginsel ne bis in idem zijn geschonden. De verwijzende rechter heeft daarop besloten tot een prejudiciële verwijzing.

Voornaamste argumenten van de partijen in het hoofdgeding

- 11 Verzoekster voert aan dat richtlijn 92/83 weliswaar niets bepaalt over de aan de vergunning gerelateerde aspecten, maar de ter zake door de lidstaten vastgestelde maatregelen evenredig moeten zijn wanneer daarmee wordt beoogd belastingontduiking te voorkomen.
- 12 In casu rijzen twee vragen, namelijk ten eerste of het beginsel ne bis in idem is geschonden, aangezien in de onderhavige zaak voor dezelfde feiten twee gelijkaardige sancties zijn opgelegd, en ten tweede of de opgelegde sancties evenredig zijn, aangezien de sanctie die nog vóór de beëindiging van de strafprocedure is opgelegd, gezien de gevolgen daarvan – te weten dat verzoekster geen enkele activiteit kan verrichten –, als een sanctie van strafrechtelijke aard kan worden aangemerkt.

Korte uiteenzetting van de motivering van de prejudiciële verwijzing

- 13 De verwijzende rechter merkt op dat in de onderhavige zaak twee vragen rijzen: de eerste betreft het feit dat de activiteit van een belastingplichtige voor onbepaalde tijd kan worden geschorst louter omdat er vermoedens bestaan dat hij

een strafbaar feit heeft gepleegd, zonder dat dienaangaande een definitieve rechterlijke beslissing is gegeven, en de tweede betreft een mogelijke schending van het beginsel ne bis in idem omdat in een fiscale procedure voor dezelfde feiten twee gelijkaardige sancties zijn opgelegd louter omdat de strafprocedure in een bepaalde fase is gekomen.

- 14 Volgens de verwijzende rechter moet Dual Prod SRL, zolang de nationale rechter haar niet definitief schuldig heeft bevonden aan de haar ten laste gelegde feiten, als onschuldig worden beschouwd. Uit het besluit van de nationale autoriteiten lijkt evenwel te kunnen worden opgemaakt dat verzoekster schuldig wordt geacht.
- 15 Bovendien heeft dat besluit voor een belastingplichtige die actief is in een aan accijns onderworpen sector veel ernstigere gevolgen, aangezien hij geen enkele activiteit kan verrichten, hetgeen in strijd is met artikel 48 van het Handvest.
- 16 Over de schending van het beginsel ne bis in idem merkt de verwijzende rechter op dat de twee schorsingen van de vergunning voor het belastingentrepot in casu gelijkaardig zijn en zijn opgelegd met betrekking tot dezelfde feiten. In zijn arrest van 26 februari 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, heeft het Hof van Justitie geoordeeld dat een combinatie van fiscale en strafrechtelijke sancties mogelijk is, doch uitsluitend wanneer de fiscale sanctie geen strafrechtelijke sanctie is.
- 17 De verwijzende rechter is van oordeel dat het beginsel ne bis in idem moet worden uitgelegd met betrekking tot de toepassing van eenzelfde soort sanctie, van dezelfde aard, voor dezelfde feiten, aangezien de sancties van schorsing van de vergunning voor het belastingentrepot nauw verband houden met de strafprocedure.